

Ekonomie I

Seminář 02: Pozitivní vs. normativní ekonomie; hranice produkčních možností

anna.pavlovova@fsv.cuni.cz

18. 10. 2023



OBSAH

1. Pozitivní vs. normativní ekonomie

2. Hranice produkčních možností



POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE



POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

1. Pozitivní ekonomie:

- a. Hodnotí a popisuje ekonomickou realitu
- b. Pouze ekonomickou realitu hodnotí
- c. Konstruuje obraz dokonalejší společnosti a ekonomiky
- d. Popisuje fungování ekonomiky a odhaluje zákonitosti tohoto fungování
- e. Platí c) a d) současně

POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

1. Pozitivní ekonomie:

- a. Hodnotí a popisuje ekonomickou realitu
- b. Pouze ekonomickou realitu hodnotí
- c. Konstruuje obraz dokonalejší společnosti a ekonomiky
- d. Popisuje fungování ekonomiky a odhaluje zákonitosti tohoto fungování
- e. Platí c) a d) současně

POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

2. Normativní ekonomie:

- a. Se snaží hrát aktivní roli v ekonomickém systému
- b. Zahrnuje etiku a hodnotové soudy
- c. Konstruuje předobraz dokonalejšího ekonomického systému
- d. Klade si otázky „jaká ekonomická realita je“ a současně „jaká by měla být“
- e. Všechny odpovědi a.-d. jsou správné

POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

2. Normativní ekonomie:

- a. Se snaží hrát aktivní roli v ekonomickém systému
- b. Zahrnuje etiku a hodnotové soudy
- c. Konstruuje předobraz dokonalejšího ekonomického systému
- d. Klade si otázky „jaká ekonomická realita je“ a současně „jaká by měla být“
- e. Všechny odpovědi a.-d. jsou správné

POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

3. Určete, jakým výrokem (pozitivním či normativním) jsou následující věty:

- a. Sazba důchodové daně ve Francii je stanovena jako mírně progresivní.
- b. Tržní ekonomika je na rozdíl od ekonomiky centrálně plánované amorální, vede k velké nespravedlnosti a rozdílům.
- c. Společnost čelí krátkodobé volbě mezi inflací a nezaměstnaností.
- d. Snížení tempa růstu peněz sníží tempo inflace.
- e. ČNB by měla snížit tempo růstu peněz.
- f. Společnost by měla požadovat po lidech, kteří dostávají podporu v nezaměstnanosti, aby hledali práci.
- g. Nižší daňová sazba podněcuje lidi k tomu, aby více pracovali a více spořili.

POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

3. Určete, jakým výrokem (pozitivním či normativním) jsou následující věty:

- a. Sazba důchodové daně ve Francii je stanovena jako mírně progresivní. **P**
- b. Tržní ekonomika je na rozdíl od ekonomiky centrálně plánované amorální, vede k velké nespravedlnosti a rozdílům. **N**
- c. Společnost čelí krátkodobé volbě mezi inflací a nezaměstnaností. **P**
- d. Snížení tempa růstu peněz sníží tempo inflace. **P**
- e. ČNB by měla snížit tempo růstu peněz. **N**
- f. Společnost by měla požadovat po lidech, kteří dostávají podporu v nezaměstnanosti, aby hledali práci. **N**
- g. Nižší daňová sazba podněcuje lidi k tomu, aby více pracovali a více spořili. **P**



POZITIVNÍ VS. NORMATIVNÍ EKONOMIE

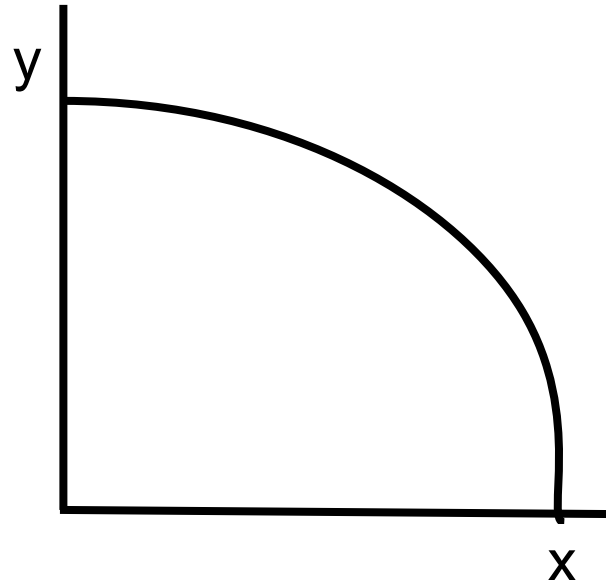
4. Vymyslete 3 normativní a 3 pozitivní ekonomické výroky.



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

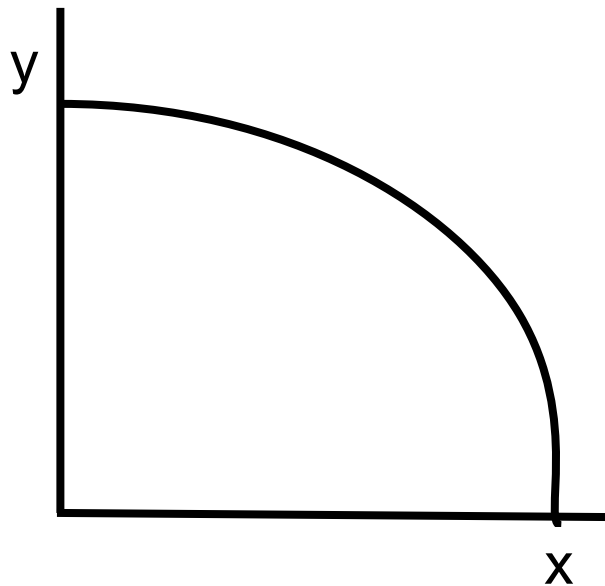
HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

- různé kombinace výstupu, které může ekonomika vyrobit při daném množství výrobních faktorů a výrobní technologie
- ekonomika může vyrobit jakoukoliv kombinaci na hranici nebo uvnitř produkčních možností
- body vně hranice produkčních možností jsou při daných zdrojích a technologiích pro ekonomiku nedostupné
- PPF: production possibility frontier



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

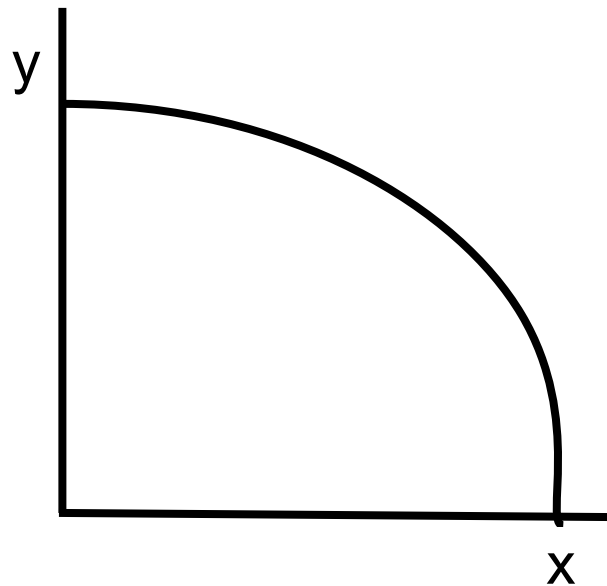
2.1. Co je měřeno na osách PPF?



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.1. Co je měřeno na osách PPF?

ŘEŠENÍ: vyprodukované množství statku



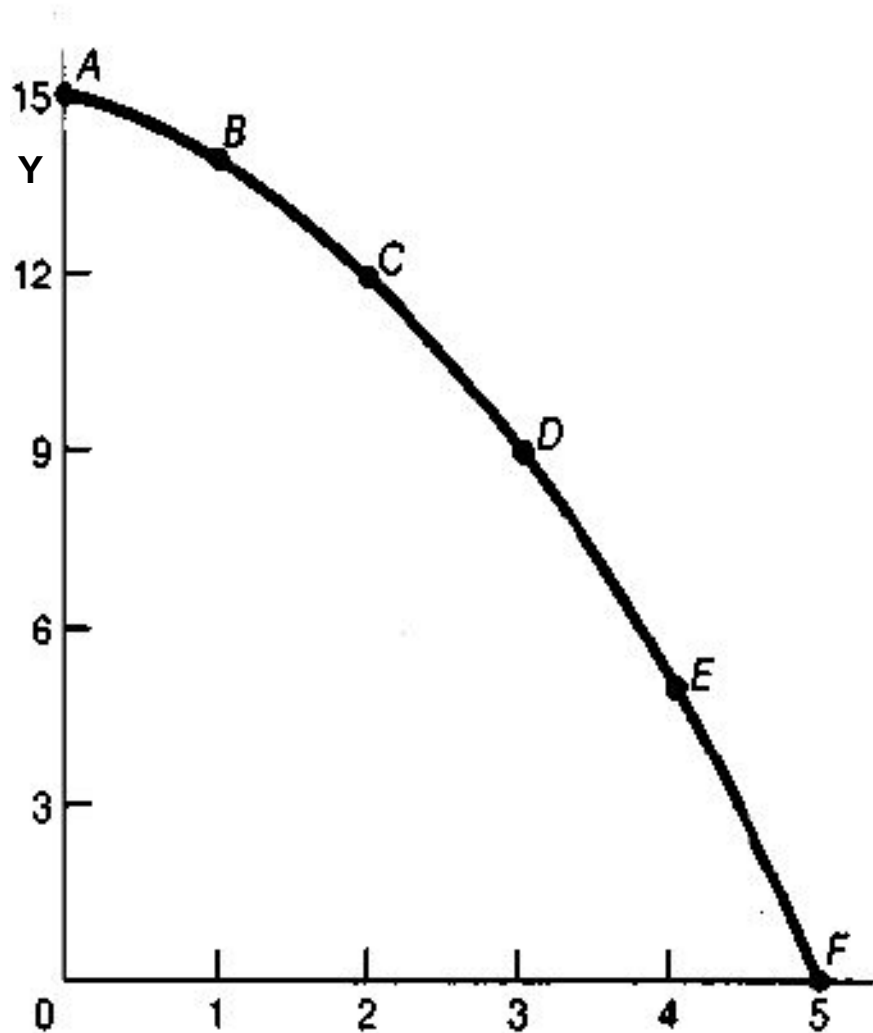
HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.2. Předpokládejte firmu produkující statek X a statek Y. Celkový rozsah zdrojů a technologie zůstávají konstantní. Vyjděte z následující tabulky produkčních možností a zakreslete příslušnou mikroekonomickou hranici produkčních možností jako hladkou křivku. Jaký bude mít PPF tvar a proč?

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

ŘEŠENÍ:

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0



konkávní tvar - zákon klesajících výnosů

x

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.3. Na stejném zadání jako 2.2. určete vývoj nákladů obětované příležitosti při pohybu z bodu A do bodu F.

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.3. Na stejném zadání jako 2.2. určete vývoj nákladů obětované příležitosti při pohybu z bodu A do bodu F.

ŘEŠENÍ: náklady obětované příležitosti rostou, PPF je konkávní kvůli zákonu klesajících výnosů

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

	NÁKLADY PŘÍLEŽITOSTI (MNOŽSTVÍ Y)
	x
A-B	1
B-C	2
C-D	3
D-E	4
E-F	5

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.4. Na stejném zadání jako 2.2. určete náklady příležitosti při změně kombinace výstupu odpovídající bodu D na výstup odpovídající bodu C.

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

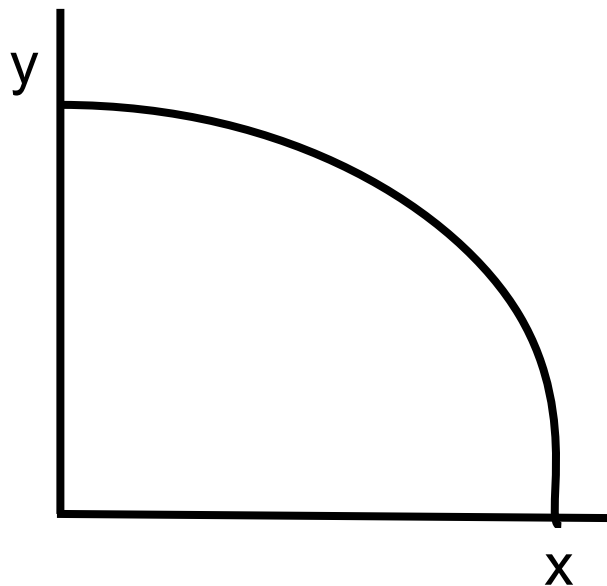
2.4. Na stejném zadání jako 2.2. určete náklady příležitosti při změně kombinace výstupu odpovídající bodu D na výstup odpovídající bodu C.

ŘEŠENÍ: nákladem obětované příležitosti zvýšení výroby Y o 3 jednotky je snížení výroby X o 1 jednotku.

VÝROBNÍ MOŽNOST	X	Y
A	0	15
B	1	14
C	2	12
D	3	9
E	4	5
F	5	0

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

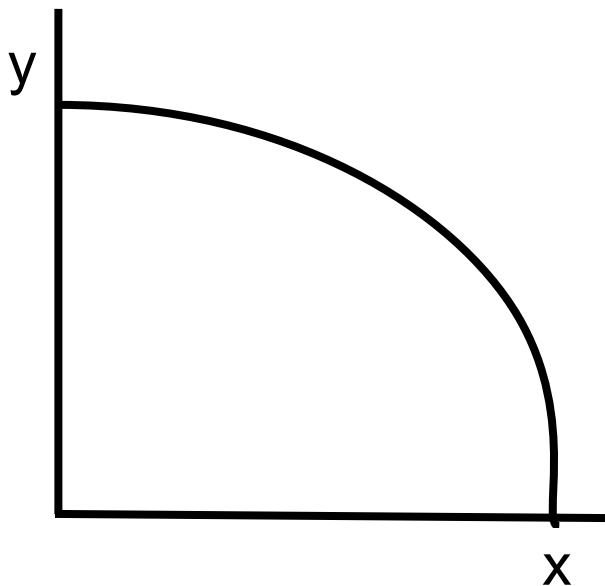
2.5. Je situace kdy je ekonomika uvnitř (pod) PPF efektivní a proč?
Kdy taková situace může nastat?



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.5. Je situace kdy je ekonomika uvnitř (pod) PPF efektivní a proč?
Kdy taková situace může nastat?

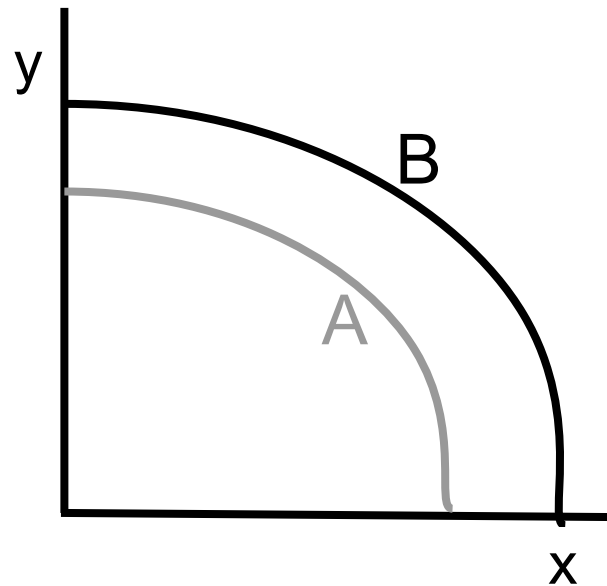
ŘEŠENÍ: Nejedná se o efektivní využití zdrojů, protože pro každý daný bod je ekonomika schopna vyrobit vyšší množství statků (ať jen jednoho nebo obou). Taková situace může nastat například při regulaci trhu, monopolu, centrálně plánované ekonomice, atd.



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.6. Která z krajin A a B je pravděpodobně bohatší a proč?

a) Pro ilustraci uvažujme, že osa X měří množství nezbytných (základních) statků a osa Y naopak množství statků zbytných (luxusních).

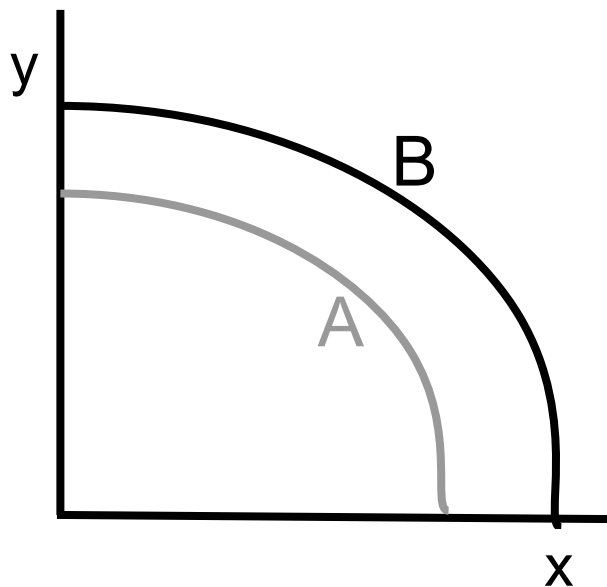


HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.6. Která z krajin A a B je pravděpodobně bohatší a proč?

a) Pro ilustraci uvažujme, že osa X měří množství nezbytných (základních) statků a osa Y naopak množství statků zbytných (luxusních).

ŘEŠENÍ: Krajina B je zřejmě bohatší, jelikož je schopna vyprodukovat více nezbytných i zbytných statků.

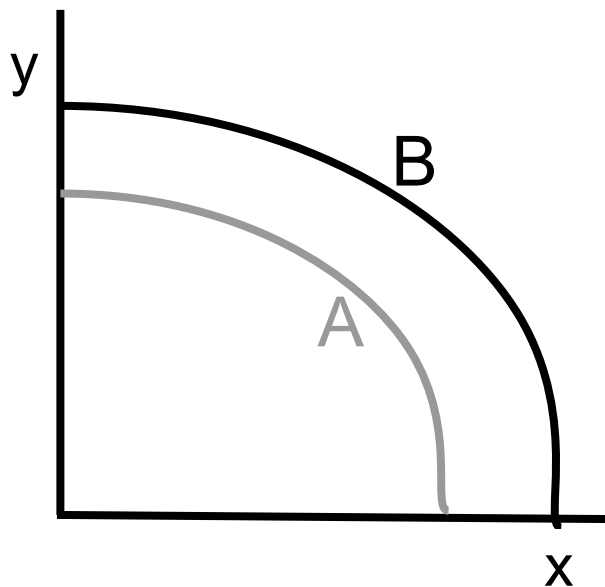


HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.6. Která z krajin A a B je pravděpodobně bohatší a proč?

a) Pro ilustraci uvažujme, že osa X měří množství nezbytných (základních) statků a osa Y naopak množství statků zbytných (luxusních).

b) Změnila by se a jak Vaše odpověď, pokud by osa X měřila množství aut a osa Y množství počítačů?



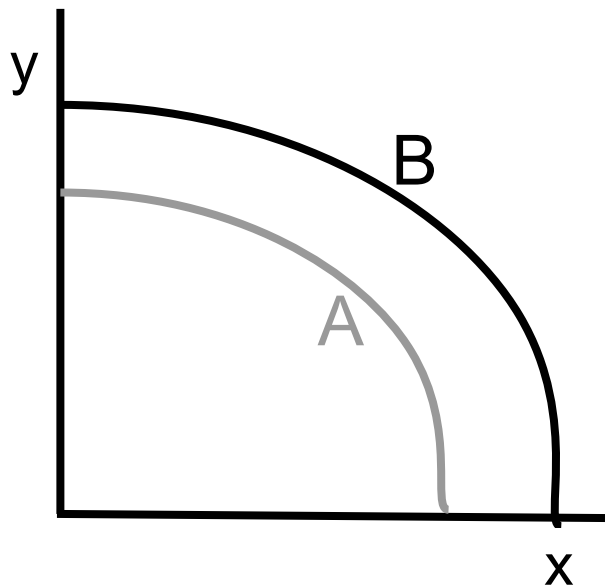
HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.6. Která z krajin A a B je pravděpodobně bohatší a proč?

a) Pro ilustraci uvažujme, že osa X měří množství nezbytných (základních) statků a osa Y naopak množství statků zbytných (luxusních).

b) Změnila by se a jak Vaše odpověď, pokud by osa X měřila množství aut a osa Y množství počítačů?

ŘEŠENÍ: **Nezměnila.**



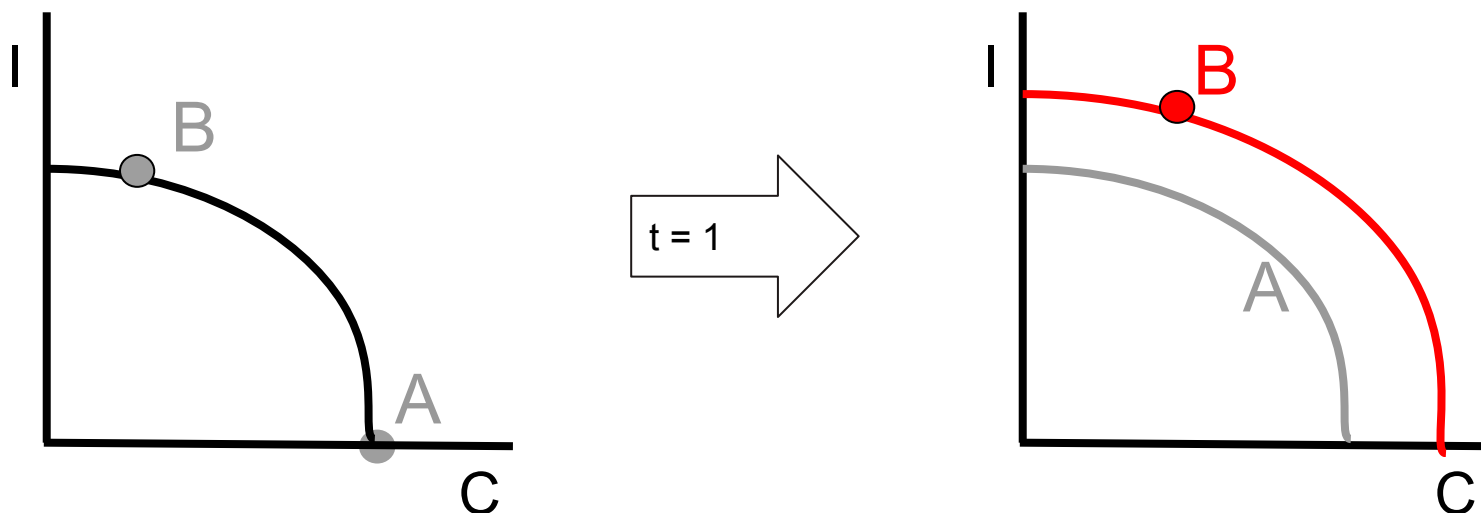
HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.7. Uvažujeme dvě země A a B se stejnými startovacími podmínkami v čase $t=0$. Země se však liší různým podílem investic. Země A vůbec neinvestuje a maximalizuje okamžitou spotřebu. Naproti tomu země B má vysoký podíl investic a omezuje současnou spotřebu. Za předpokladu, že vyšší investice vedou k vyšší produktivitě, jak budou vypadat PPF obou zemí v čase $t=1$. Jaké dilema společností je ilustrováno na tomto příkladu?

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.7. Uvažujeme dvě země A a B se stejnými startovacími podmínkami v čase $t=0$. Země se však liší různým podílem investic. Země A vůbec neinvestuje a maximalizuje okamžitou spotřebu. Naproti tomu země B má vysoký podíl investic a omezuje současnou spotřebu. Za předpokladu, že vyšší investice vedou k vyšší produktivitě, jak budou vypadat PPF obou zemí v čase $t=1$. Jaké dilema společností je ilustrováno na tomto příkladu?

ŘEŠENÍ: Dojde k posunu PPF země B výše. Může tedy produkovat více spotřebních i kapitálových statků. Jedná se o ilustraci dilematu volby mezi okamžitou a budoucí spotřebou.



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.8. Zakreslete tvar makroekonomické PPF, jestliže:

- a) ekonomika vyrábí pouze dva statky a používá k tomu vstupy v konstatní proporci za předpokladu platnosti konstantních výnosů
- b) ekonomika vyrábí pouze dva statky a při výrobě jednoho z nich je dosahováno rostoucích výnosů z rozsahu
- c) ekonomika vyrábí pouze dva statky a všechny vstupy jsou zcela specializovány (tj. existuje jediná výrobní kombinace)

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.8. Zakreslete tvar makroekonomické PPF, jestliže:

a) ekonomika vyrábí pouze dva statky a používá k tomu vstupy v konstatní proporci za předpokladu platnosti konstantních výnosů

ŘEŠENÍ: PPF je přímka

b) ekonomika vyrábí pouze dva statky a při výrobě jednoho z nich je dosahováno rostoucích výnosů z rozsahu

ŘEŠENÍ: PPF je konvexní funkce

c) ekonomika vyrábí pouze dva statky a všechny vstupy jsou zcela specializovány (tj. existuje jediná výrobní kombinace)

ŘEŠENÍ: PPF je jeden bod



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.9. Marie dokáže za hodinu přečíst 20 stránek učebnice ekonomie. Za hodinu však také stihne přečíst 50 stránek sociologického textu. Denně tráví studiem 5 hodin.

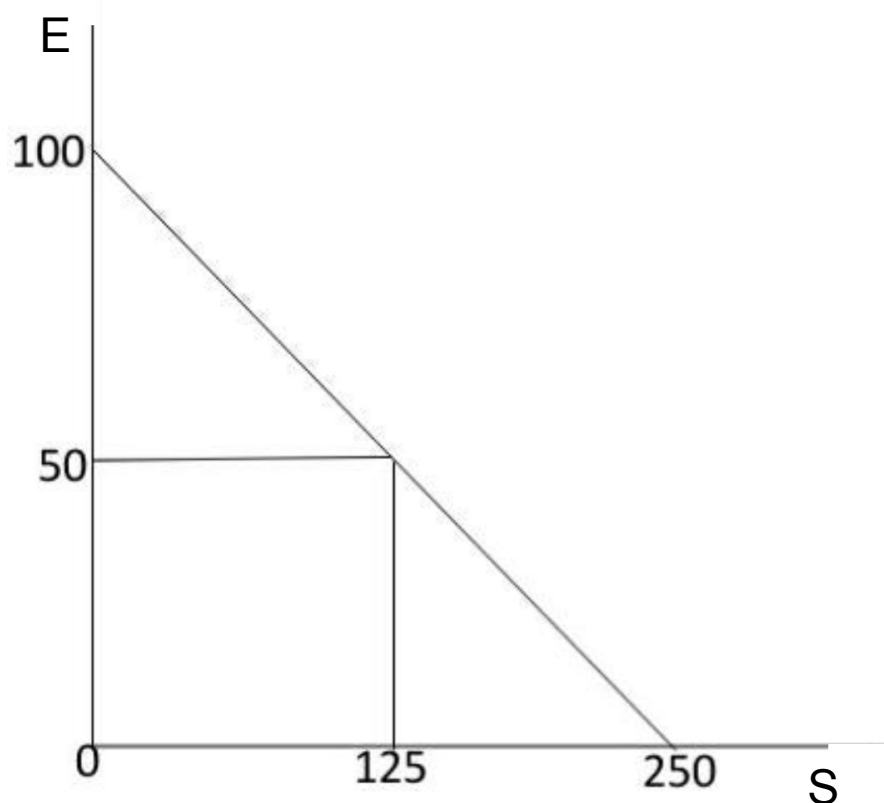
a) Nakreslete Mariinu hranici produkčních možností z hlediska studia ekonomie a sociologie.

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.9. Marie dokáže za hodinu přečíst 20 stránek učebnice ekonomie. Za hodinu však také stihne přečíst 50 stránek sociologického textu. Denně tráví studiem 5 hodin.

a) Nakreslete Mariinu hranici produkčních možností z hlediska studia ekonomie a sociologie.

ŘEŠENÍ:



HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.9. Marie dokáže za hodinu přečíst 20 stránek učebnice ekonomie. Za hodinu však také stihne přečíst 50 stránek sociologického textu. Denně tráví studiem 5 hodin.

- a) Nakreslete Mariinu hranici produkčních možností z hlediska studia ekonomie a sociologie.
- b) Jaké jsou Mariiny náklady příležitosti, přečte-li 100 stránek ze sociologie?

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.9. Marie dokáže za hodinu přečíst 20 stránek učebnice ekonomie. Za hodinu však také stihne přečíst 50 stránek sociologického textu. Denně tráví studiem 5 hodin.

- a) Nakreslete Mariinu hranici produkčních možností z hlediska studia ekonomie a sociologie.
- b) Jaké jsou Mariiny náklady příležitosti, přečte-li 100 stránek ze sociologie?

ŘEŠENÍ: 40 stránek ekonomie:

- 100 stránek sociologie = 2 hodiny času
za 2 hodiny času stihne 40 stránek ekonomie

Nebo:

- 1 stránka sociologie = $20/50$ stránek ekonomie
 100 stránek sociologie = $20/50 * 100$ str. eko. = 40 str. eko

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

a) Která země má absolutní výhodu ve výrobě jednotlivých statků? Která země má komparativní výhodu?

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

a) Která země má absolutní výhodu ve výrobě jednotlivých statků? Která země má komparativní výhodu?

ŘEŠENÍ:

Anglie: 50 koláčků, 1 svetr - absolutní výhoda koláčky

Skotsko: 40 koláčků, 2 svetry - absolutní výhoda svetry

Anglie: 1 koláček = $1/50$ svetru, 1 svetr = 50 koláček

Skotsko: 1 koláček = $1/20$ svetru, 1 svetr = 20 koláčků

Anglie komparativní výhoda v koláčcích, Skotsko ve svetrech

Anglie má absolutní i komparativní výhodu v produkci koláčků, Skotsko má absolutní i komparativní výhodu v produkci svetrů.

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

b) Kdyby se Anglie a Skotsko rozhodly obchodovat, který statek by Skotsko prodávalo Anglii? Vysvětlete.

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

b) Kdyby se Anglie a Skotsko rozhodly obchodovat, který statek by Skotsko prodávalo Anglii? Vysvětlete.

ŘEŠENÍ:

Svetry, protože v nich má komparativní výhodu. Při ceně mezi 20 a 50 koláčky za svetr bude obchod výhodný pro obě země.

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

c) Kdyby byl skotský pracovník schopen vyrobit pouze 1 svetr za hodinu, bylo by obchodování stále výnosné pro obě strany? Vysvětlete.

HRANICE PRODUKČNÍCH MOŽNOSTÍ

2.10. Anglie a Skotsko vyrábějí čajové koláčky a svetry. Předpokládejme, že anglický pracovník může za hodinu vyrobit 50 koláčků nebo 1 svetr. Předpokládejme také, že skotský pracovník může za hodinu vyrobit 40 koláčků nebo 2 svetry.

c) Kdyby byl skotský pracovník schopen vyrobit pouze 1 svetr za hodinu, bylo by obchodování stále výnosné pro obě strany? Vysvětlete.

ŘEŠENÍ:

Obě země by měly z obchodu benefit, ale jen pokud by cena byla mezi 40-50 koláčky za svetr. Skotsko má nyní vyšší náklad příležitosti jednoho svetru (40 koláčků místo původních 20 koláčků). Přesto má Skotsko v produkci svetrů komparativní výhodu, jelikož Anglie má stále vyšší náklad příležitosti (50 koláčků za svetr).



Děkuji za pozornost a spolupráci.

??? OTÁZKY ???